

VĚTŠINA LIDÍ MÁ STÁLE NEGATIVNÍ NÁZORY NA ROMY A NEMYSLÍ SI, ŽE BY SE JEJICH PRÁVŮM MĚLA VĚNOVAT VĚTŠÍ POZORNOST.

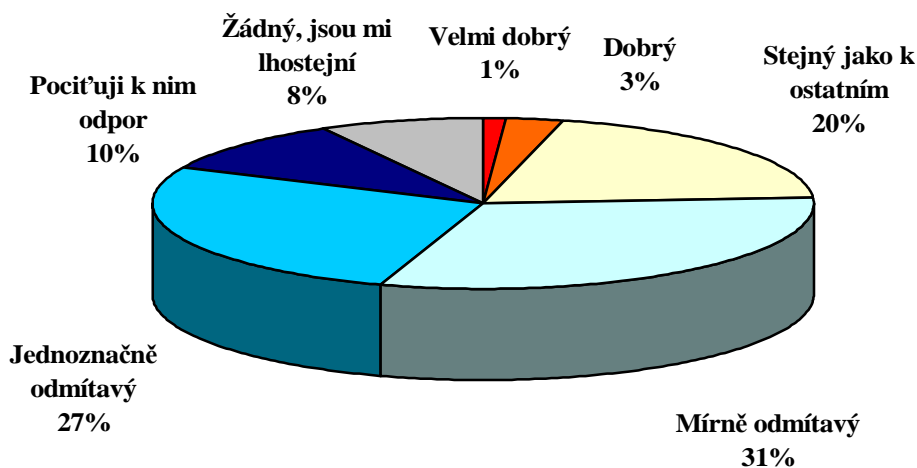
Mezi populací je nejčastěji zastoupen odmítavý vztah k romskému etniku (68 %). Tato situace se dlouhodobě nemění. Naprostá většina lidí (84 %) si také stále myslí, že pozornost věnovaná právům Romů u nás je dostatečná. Toto číslo se od loňska zvýšilo (o 7 procentních bodů). Vzrostl zároveň podíl občanů, kteří nesdílejí názor, že etnickým menšinám by mělo být umožněno žít podle vlastních tradic a zvyků (z 48 % na 53 %).

Citovaný výzkum STEM byl proveden na reprezentativním souboru 1286 obyvatel České republiky starších 18 let, vytvořeném metodou kvótního výběru. Sběr dat proběhl ve dnech 31. března – 8. dubna 2011.

V dubnu letošního roku STEM opět zjišťoval vztah veřejnosti k Romům. Ptal se také, zda by se mělo více dbát na práva Romů a zda by etnické menšiny na území České republiky, včetně Romů, měly mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků.

Česká společnost svůj převážně negativní vztah k Romům, dlouhodobě zaznamenávaný ve výzkumech STEM, nezměnila – nepříznivé postoje k nim zaujímají dvě třetiny lidí (68 %). Třetina deklaruje mírně odmítavý vztah k Romům (31 %), čtvrtina (27 %) se vyjádřila jednoznačně odmítavě a 10 % občanů dokonce pocítuje k Romům odpor. Pouze 4 % mají k Romům dobrý nebo velmi dobrý vztah, pětina (20 %) se vůči nim nevymezuje ani pozitivně ani negativně a 8 % tvrdí, že k Romům nemají vůbec žádný vztah. Mezi skupinami populace z hlediska sociodemografických charakteristik nejsou ve vztahu k romské menšině žádné významné odlišnosti. Ukazuje se pouze stoupající podíl odpovědí „stejný vztah jako k ostatním“ se zvyšujícím se stupněm vzdělání (z 15 % mezi lidmi se základním vzděláním bez vyučení na 30 % u vysokoškolsky vzdělaných).

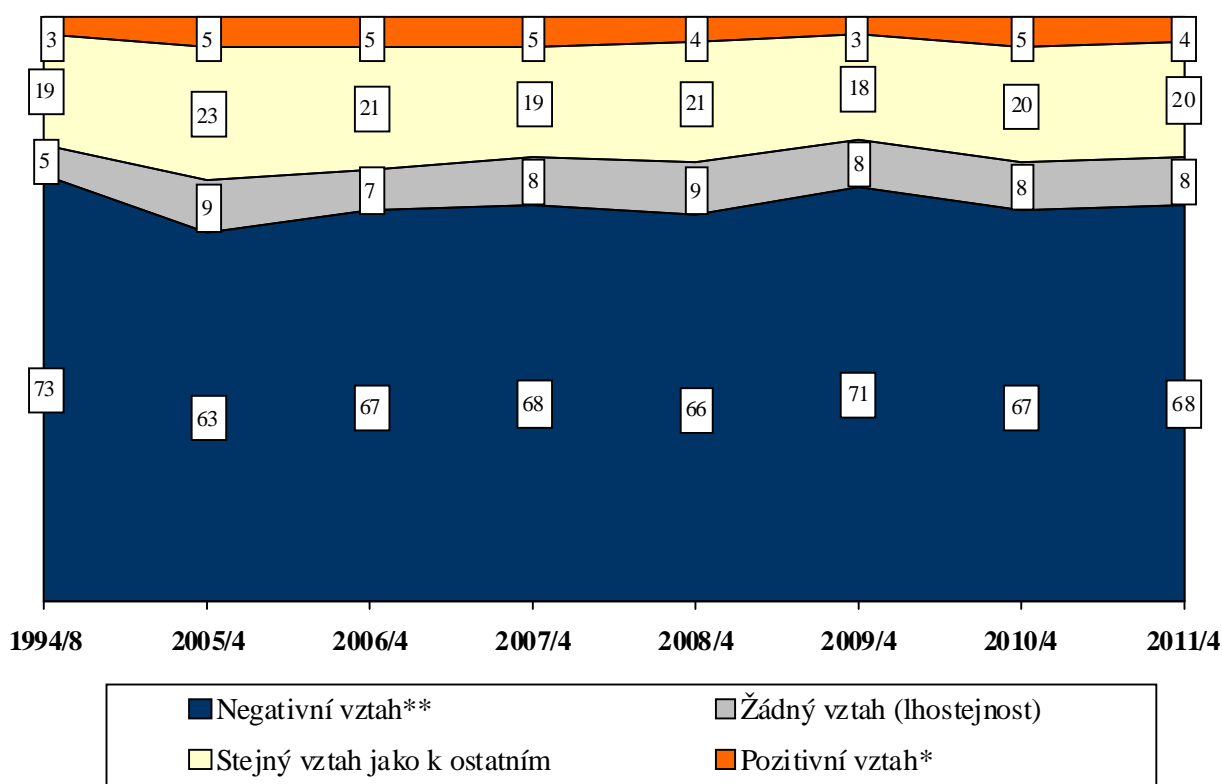
„Jaký je Váš vztah k Romům?“

Pramen: STEM, Trendy 2011/4, 1286 respondentů

V dlouhodobém pohledu, který nabízí následující graf, je patrný dílčí a dočasný vzestup negativních nálad vůči romské populaci v roce 2009. Svou roli v následném poklesu mohl sehrát odmítavý postoj většiny veřejnosti k brutálnímu útoku na romskou rodinu ve Vítkově. Letošní výsledky nijak zvlášť nevybočují z dlouhodobého trendu a jsou téměř shodné s loňskými.

Vývoj vztahu k Romům (%)

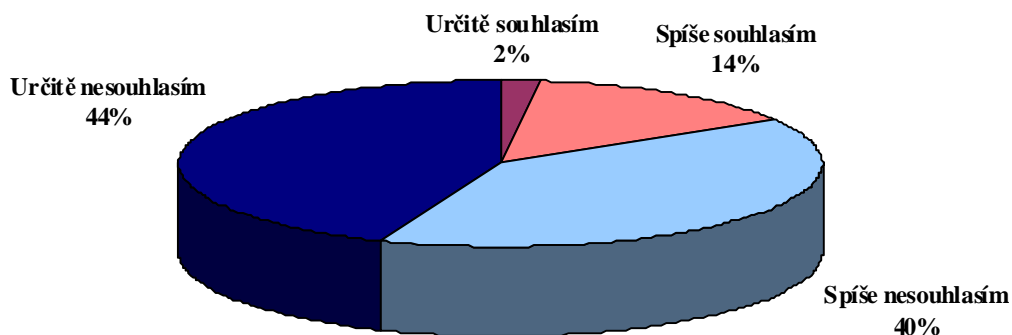
Pramen: STEM, Trendy 1994 – 2011

* Sloučené varianty odpovědí "Velmi dobrý" a "Dobrá"

** Sloučené varianty odpovědí "Mírně odmítavý", "Jednoznačně odmítavý" a "Pociťuji k nim odpor"

K mírné změně dochází v otázce, zda by se v České republice mělo více dbát na práva romské menšiny. Zatímco loni se souhlasně vyjádřilo 23 % lidí, letos jejich zastoupení kleslo na 16 %. Naprostá většina veřejnosti (84 %) stále trvá na tom, že práva Romů v České republice nevyžadují žádnou větší péči. Časová řada odpovědí přitom ukazuje, že v letošním roce je toto mínění zastoupeno nejvíce. Z podrobnější analýzy vyplývá, že názory na péči o práva Romů v ČR jsou sdíleny dosti univerzálně, bez ohledu na sociodemografické skupiny. Jistou roli hraje jen politická orientace: pravice orientovaní lidé si myslí o něco častěji, že by se na práva Romů mělo více dbát (19 % kladných odpovědí), než lidé orientovaní levice (12 %).

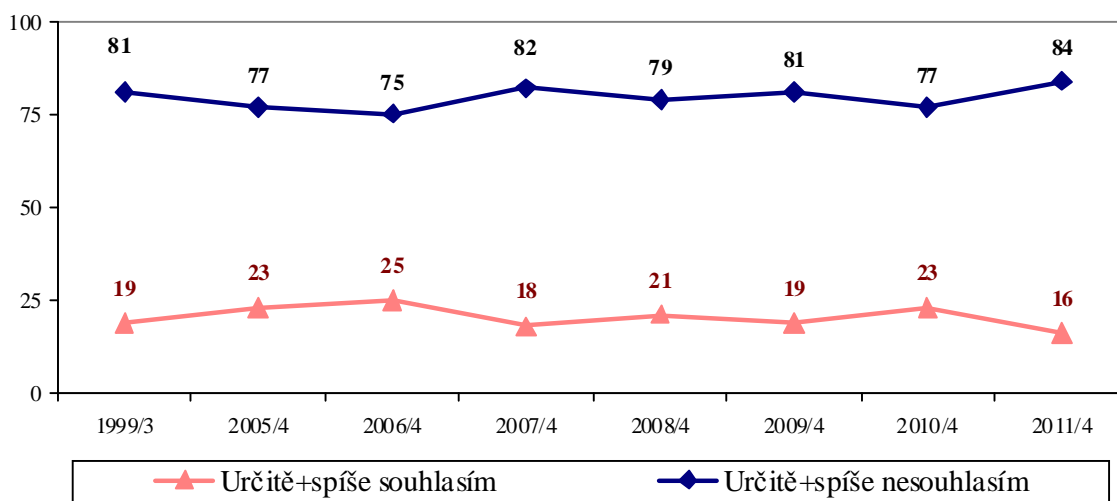
"V České republice by se mělo více dbát na práva romské menšiny"

Pramen: STEM, Trendy 2011/4, 1286 respondentů

"V České republice by se mělo více dbát na práva romské menšiny"

(Součty odpovědí "Určitě+spíše souhlasím" a "Určitě+spíše nesouhlasím; v %)

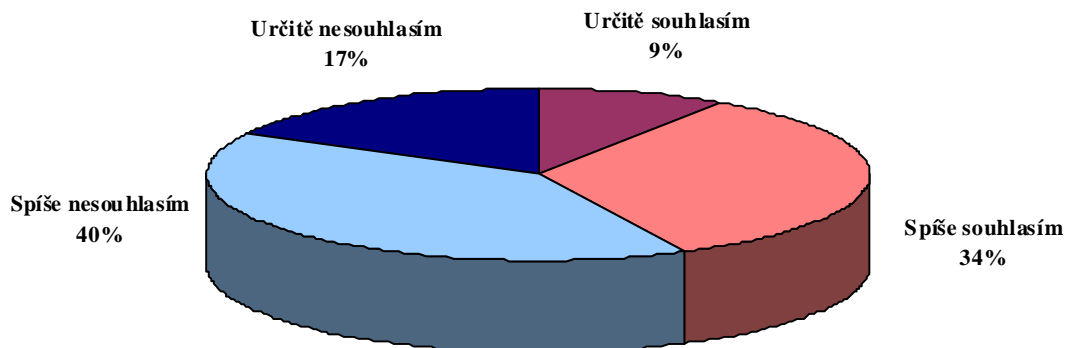

Pramen: STEM, Trendy 1999-2011

STEM rovněž zjišťuje, co si veřejnosti myslí o možnosti etnických skupin nebo menšin žít podle vlastních tradic a zvyků. Jde o otázku, která je v pozadí vztahu občanů k menšinám včetně romské.¹ Podle aktuálních výsledků je populace rozdělena na dvě téměř stejně velké skupiny: jedna s takovou možností souhlasí (47 %), druhá s ní naopak vyjadřuje nesouhlas (53 %). Zastoupení zásadně nesouhlasných odpovědí („určitě nesouhlasím“) je ovšem vyšší než zastoupení lidí, kteří s právem menšin na život podle svých tradic jednoznačně souhlasí (17 % oproti 9 %).

¹ Občané, kteří si myslí, že každá etnická skupina a menšina by měla mít možnost žít podle svých tradic a zvyků, mají k Romům častěji kladný nebo neutrální vztah než ti, kteří s právem menšin žít po svém nesouhlasí.

"Každá etnická skupina nebo menšina by měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků"

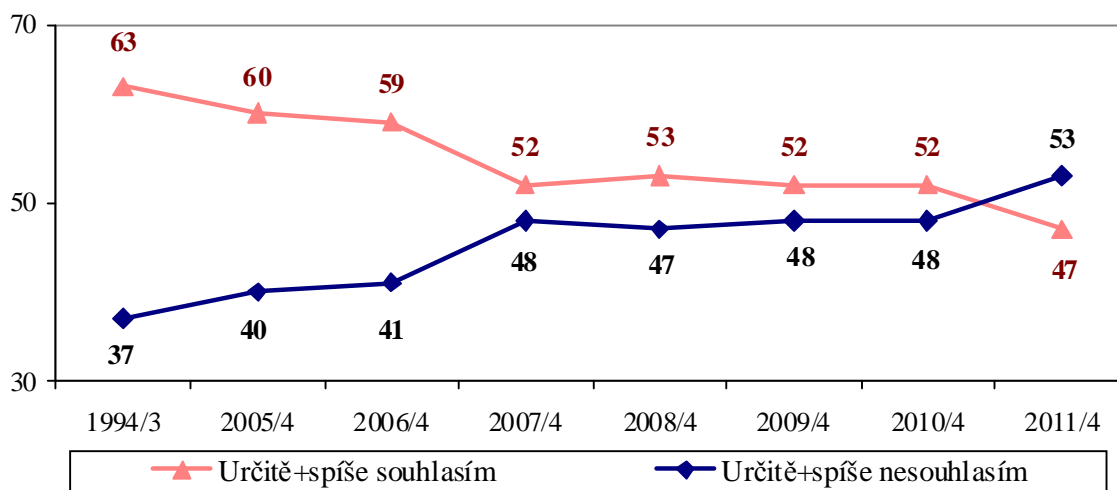
Pramen: STEM, Trendy 2011/4, 1286 respondentů

V názoru na možnost etnických menšin žít podle vlastních tradic a zvyků opět nejsou mezi jednotlivými sociodemografickými skupinami významné rozdíly. Jistý vliv má politická orientace. Občané zaměřeni pravicově s předloženým názorem souhlasí častěji (53 %) než občané stojící politicky nalevo (41 %).

Na jaře 1994, kdy byla tato otázka ve výzkumu položena poprvé, souhlasily s právem menšin na život podle vlastních tradic téměř dvě třetiny respondentů. V následujících letech se názory postupně vyprofilovaly do téměř rovnoměrného zastoupení dvou protikladných mínění. Letošní výsledek naznačuje další pokles souhlasu, nelze však zatím hovořit o jednoznačné převaze nesouhlasných mínění.

"Každá etnická skupina nebo menšina by měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků"

(Součty odpovědí "Určitě+spíše souhlasím" a "Určitě+spíše nesouhlasím"; v %)

Pramen: STEM, Trendy 1994 -2011